

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะ

1. ศึกษาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่นหญิงที่กลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวย
2. ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่นหญิงที่กลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวย
3. หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และการปรับตัวทางสังคม

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ได้แก่นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2531 ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ภายในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างได้จากการให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีตั้งแต่ 20 ห้องเรียนขึ้นไปรวม 9 โรงเรียน ทำแบบสอบถามใคร่เอ่ย แล้วคัดเลือกนักเรียนที่เพื่อนในโรงเรียนยอมรับว่าสวย โดยพิจารณาผู้ที่ได้คะแนนความถี่สูงสุด 15 คนแรกของแต่ละโรงเรียนมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 135 คน

วิธีการดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคัดเลือกโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวน 20 ห้องเรียนขึ้นไป แล้วนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบเพื่อหากลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคม ไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง
3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. วัยรุ่นหญิงที่กลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวยมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางบวก

เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบย่อย พบว่าความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองด้านพฤติกรรม เป็นไปในทางบวกมากที่สุด

2. การปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่นหญิงที่กลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวย อยู่ในเกณฑ์ปรับตัวได้แต่ไม่สูงนัก

เมื่อจำแนกตามลักษณะย่อย 4 ลักษณะ พบว่าลักษณะทางสังคมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ

3. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่นหญิงที่กลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวยเป็นไปในทางบวก ดังงานวิจัยของ McMullen (1985) ที่ชี้ให้เห็นว่าการรับรู้เกี่ยวกับรูปร่างภายนอก (appearance) ของตนมีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจของบุคคลและการยอมรับทางสังคม อันจะมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองต่อไป และจากที่ Hurlock (1964) ได้ให้ความหมายว่าความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองคือความคิดเห็นต่อตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ด้านร่างกายได้แก่ความคิดเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา สุขภาพทั่วไป ด้านจิตใจได้แก่ ความนึกคิด การรับรู้ การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตัวเองและอารมณ์ และเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญมากเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนอารมณ์อย่างรวดเร็ว เริ่มที่จะมีความสนใจในรูปร่างลักษณะของตนว่าสวยงามและเหมาะสมหรือไม่ (กรรณิการ์ 2518) ดังนั้นวัยรุ่นหญิงที่มีรูปร่างหน้าตาดี และกลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวย จึงควรมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว

2. ผลของการประมาณค่าการปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่นหญิงที่กลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวยอยู่ในเกณฑ์ที่ปรับตัวได้แต่ไม่สูงนัก จากการศึกษาของวิมล (2513) ซึ่งใช้แบบสำรวจการประมาณค่าการปรับตัวทางสังคม พบว่าเด็กที่มีสถานภาพทางสังคมมีค่าหรือที่เพื่อนไม่ยอมรับจะมีการประมาณค่าการปรับตัวทางสังคมต่ำ ส่วนเด็กที่เพื่อนยอมรับหรือเด็กที่มีสถานภาพทางสังคมมีค่าสูง จะมีการประมาณค่าการปรับตัวสูงด้วย ซึ่งการศึกษาของ สนทร (2516) ก็ได้ผลที่สอดคล้องกัน คือเด็กที่ถูกเพื่อนชิงชิงมีลักษณะพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับมากกว่ายอมรับ การที่วัยรุ่นหญิง

ที่กลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวยงามนั้น อาจเป็นเพียงการยอมรับ และให้ความสนใจเพียงส่วนหนึ่งคือ ความเป็นคนสวยหรือหน้าตาดี แต่ไม่ได้หมายถึงการยอมรับตัวบุคคลโดยรวม ดังที่ Gronlund (1959) กล่าวว่าองค์ประกอบแห่งการยอมรับโดยทั่วไปจะแทนด้วยการเลือกในทางสังคมมิติ กระบวนการได้รับเลือกคือสถานภาพทางสังคมของบุคคลซึ่งถือเป็นเครื่องประเมินค่าการปรับตัวทางสังคมของเขาด้วย

ถ้าการยอมรับหมายถึง (ไพจิตร, 2523) การแสดงความพอใจและสนใจในเด็กตามสภาพที่เขาเป็น ตามความสามารถ ขีดจำกัด ข้อดี และข้อเสียอย่างที่เขาเป็นอยู่ การยอมรับนี้อาจแสดงออกทางความสนใจที่มีต่อเด็ก ความห่วงใยในภาวะความเป็นอยู่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเขา การให้กำลังใจในยามที่เขาต้องการ และชื่นชมกับสิ่งที่เขาเป็นและที่เขาสามารถกระทำ ดังนั้นการที่เด็กวัยรุ่นหญิงที่ถูกกลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวยงามนั้น จึงเป็นการยอมรับเพียงบางส่วนในตัวเขา ซึ่งอาจมีผลให้วัยรุ่นหญิงที่ถูกกลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวยงามมีการปรับตัวทางสังคมได้ไม่สูงนัก

3. เนื่องจากความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นสิ่งที่กำหนดบทบาทในการชี้นำพฤติกรรมของมนุษย์หรือนับได้ว่าเป็น "แกนกลาง" (Core) ของบุคลิกภาพ (ชูชัย, 2530) นั่นคือถ้าความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองดี พฤติกรรมการแสดงออกต่อบุคคลอื่นก็ย่อมดีไปด้วย ดังนั้นการปรับตัวทางสังคมก็น่าจะดีไปด้วยเช่นกัน หรือดังที่ McCandless (1967) กล่าวว่าคนที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองดี จะมีลักษณะอุปนิสัยที่น่าพึงประสงค์ มีความกังวลต่ำ และสามารถปรับตัวได้ดีด้วย ซึ่ง อาไพ (2515) ก็ได้กล่าวในแนวเดียวกันว่า "อัตมโนทัศน์" มีอิทธิพลต่อ เจตคติ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนการปรับตัวของตน

ในทำนองเดียวกันจากผลการวิจัยของ Thompson (1974) พบว่าผู้ที่มีการปรับตัวดี จะมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวกมากกว่าผู้ที่ปรับตัวไม่ดี หรือการศึกษาของ Deitche (1959) ที่พบว่าเด็กที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว จะมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวกมากกว่าเด็กที่มีปัญหา

จากข้อมูลดังกล่าวพอจะประมาณได้ว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และการปรับตัวน่าจะมีความสัมพันธ์กัน และจากการศึกษาครั้งนี้ก็พบว่าความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และการปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่นหญิงที่กลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก เช่นเดียวกับการศึกษาของ ไพจิตร (2523) ที่พบว่าความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองมีความสัมพันธ์ในทางตรงกับการปรับตัว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้ปกครองและครู อาจารย์ ควรให้ความสนใจในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ (Personality) ของนักเรียน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน
2. โรงเรียนควรสนับสนุนให้นักเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่คณะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ใหญ่ขึ้น
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น สมรรถภาพทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น